

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

10 juli 2008

GEDACHTEWISSELING

**over de stand van zaken aangaande het intra-Belgische interparlementaire
samenwerkingsakkoord noodzakelijk voor de operationalisering van een aantal bepalingen
van het verdrag van Lissabon**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door de heren Roland Van Goethem en Johan Verstreken**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Flor Koninckx, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Tamsamani.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Hilde De Lobel, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Cindy Franssen, de heer Koen Van den Heuvel, mevrouw Monica Van Kerrebroeck;

de heren Louis Bril, Patrick De Klerck, Marc van den Abeelen;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Jan Loones;

de heer Eloi Glorieux.

Zie ook:

1653 (2007-2008)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlage

INHOUD

	Blz.
I. Bijeenkomst van dinsdag 1 juli 2008.....	4
1. Uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter van het Vlaams Parlement	4
2. Bespreking	6
II. Bijeenkomst van woensdag 9 juli 2008	9
1. Inleidende situering door de commissievoorzitter	9
2. Uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter van het Vlaams Parlement	10
3. Bespreking	11
Bijlage: Tekstversie 7 en 9 juli 2008 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord betreffende de uitoefening van de bevoegdheden aan de nationale parlementen toegekend in het verdrag van Lissabon	15

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme behandelde in de loop van de maanden juni en juli 2008 het ontwerp van instemmingsdecreet met het verdrag van Lissabon. Inherent verbonden aan dit verdrag was de kwestie van het intra-Belgische interparlementaire samenwerkingsakkoord, dat noodzakelijk blijkt te zijn om de bepalingen uit dat verdrag waarin gewag wordt gemaakt van de ‘nationale parlementen’ (overbruggingsclausules, subsidiariteit, toegang tot het Europees Hof van Justitie), te operationaliseren binnen de Belgische context (cf. ook verklaring 51 bij het verdrag van Lissabon).

In de marge van de bespreking van het instemmingsverdrag werd daarom twee keer een gedachtewisseling gehouden met de voorzitter van het Vlaams Parlement, mevrouw Marleen Vanderpoorten. Op de eerste gedachtewisseling die doorging op dinsdag 1 juli 2008 gaf de parlementsvoorzitter een stand van zaken en duidde ze aan waar de knelpunten zich situeerden. Op de tweede gedachtewisseling, die zich situeerde na de stemming van het verdrag in commissie maar voor de agendering en behandeling ervan in plenaire vergadering (met name op datum van woensdag 9 juli 2008), werd gerapporteerd over de ondertussen geboekte vooruitgang. Deze bleek, na evaluatie, te kunnen volstaan om het instemmingsdecreet met het verdrag van Lissabon alsnog bij wege van ordemotie aan de agenda van de plenaire vergadering van donderdag 10 juli 2008 toe te voegen.

I. BIJEENKOMST VAN DINSDAG 1 JULI 2008

1. Uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter van het Vlaams Parlement

Volgens mevrouw *Marleen Vanderpoorten* betreft het verdrag van Lissabon de ‘nationale parlementen’ van de lidstaten rechtstreeks bij de EU-besluitvorming. Dit is de eerste keer in de geschiedenis van de Europese Unie. De nationale parlementen zijn bevoegd om Europese wetgevingsvoorstellen te toetsen aan het subsidiariteitsbeginsel. Nationale parlementen kunnen de Europese Commissie dwingen om haar voorstellen opnieuw in overweging te nemen en uitdrukkelijk te motiveren waarom ze desgevallend wil doorgaan met haar initiatief. De nationale parlemen-

ten krijgen ook rechtstreeks toegang tot het Hof van Justitie om subsidiariteitbezwaren tegen bestaande EU-regelgeving in te leiden.

In bepaalde gevallen kan de Europese Raad de Europese basisverdragen wijzigen zonder dat de lidstaten die wijzigingen nog moeten ratificeren, het betreft hier de zogenaamde overbruggingsclausule (ook wel ‘passerelle’ genoemd). Ter compensatie kan elk nationaal parlement echter binnen een termijn van zes maanden zijn veto uitspreken tegen een dergelijke vereenvoudigde verdragswijziging.

Bij de ondertekening van het verdrag van Lissabon heeft België verklaard dat de parlementen van de gemeenschappen en gewesten bovenstaande bevoegdheden ook moeten kunnen uitoefenen. In de context van het verdrag van Lissabon worden de deelstaatparlementen daarom beschouwd als kamers van het nationaal parlement van België (cf. verklaring 51 bij het verdrag van Lissabon). Aangezien de Europese Unie alleen de Kamer en de Senaat erkent als nationaal parlement van België, moet de gezamenlijke uitoefening van bovenstaande bevoegdheden intern geregeld worden in een samenwerkingsakkoord tussen het federale parlement en de gemeenschaps- en gewestparlementen. Het Vlaams Parlement kan de Europese subsidiariteitstoets en zijn parlementair vetorecht dus slechts uitoefenen als hierover een intern samenwerkingsakkoord is gesloten.

Op 19 december 2005 sloten de voorzitters van de wetgevende assemblees een parlementair samenwerkingsakkoord over de uitoefening van de parlementaire subsidiariteitstoets, zoals geregeld in de Europese Grondwet. De vervanging van de Europese Grondwet door het verdrag van Lissabon maakte een aanpassing van dat parlementair samenwerkingsakkoord noodzakelijk.

Een werkgroep bestaande uit ambtenaren van de federale Kamers en de gemeenschaps- en gewestparlementen pleegde in februari 2008 overleg over de noodzakelijke aanpassingen aan het parlementair samenwerkingsakkoord. De griffier van het Vlaams Parlement was daar uiteraard bij aanwezig. Dat overleg resulteerde in een voorstel tot wijziging van het parlementair samenwerkingsakkoord van 2005. Op 5 mei 2008 bogen de griffiers zich over het tekstvoorstel van de ambtelijke werkgroep, maar sprak een meerderheid van hen zich uit voor een alternatief voorstel van principeakkoord van de griffier van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het oorspron-

kelijke voorstel van de ambtelijke werkgroep werd afgewezen op grond van de argumentatie dat parlementen niet bevoegd zouden zijn om onderling volwaardige samenwerkingsakkoorden te sluiten.

Het momenteel voorliggende principeakkoord is eerder een intentieverklaring dan een samenwerkingsakkoord met afdwingbare normen. Alleen de bevoegdheid van elk gemeenschaps- en gewestparlement om autonoom een subsidiariteitadvies en -stem uit te brengen is geregeld. De mogelijkheid om bij het Hof van Justitie subsidiariteitsbezwaren in te dienen tegen bestaande EU-wetgeving noch de uitoefening van het parlementair vetorecht in het kader van de vereenvoudigde herzieningsprocedure zijn geregeld.

Het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement besliste op 13 mei 2008 dan ook het standpunt te bevestigen dat het behoud van een volwaardig interparlementair akkoord aangewezen is en de voorzitter van het Vlaams Parlement derhalve geen machtiging te verlenen om het principeakkoord te ondertekenen. Om die redenen heeft mevrouw Vanderpoorten dan ook op 19 mei 2008, tijdens de Conferentie van de Voorzitters van de zeven wetgevende assemblees, voorbehoud aangetekend bij de ondertekening van het principeakkoord.

Bij brief van 18 juni 2008 deelde de heer Herman Van Rompuy, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, aan de voorzitter van het Vlaams Parlement mee dat in de Kamer en in de Senaat wetsvoorstellen zullen worden ingediend die respectievelijk tot doel hebben om (a) een expliciete juridische grondslag voor het sluiten van parlementaire samenwerkingsakkoorden in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in te voegen, en (b) de bevoegdheid van de Raad van State om bevoegdheidsbetwistingen te beoordelen uit te breiden tot de subsidiariteitsadviezen. De twee voorstellen hebben een bicameraal karakter en moeten in beide federale Kamers worden goedgekeurd.

Het betreft het voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, ingediend door de heer Van Rompuy (*Parl. St. Kamer* 2007-08, nr. 1263/001) en het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, ingediend door de heer Van Rompuy (*Parl. St. Kamer* 2007-08, nr. 1262/001).

In verband met de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen worden de volgende wijzigingen voorgesteld. Aan artikel 92bis, §1, BWHI, wordt toegevoegd dat de samenwerkingsakkoorden die betrekking hebben op parlementaire aangelegenheden gesloten worden door de betrokken assemblees. De onderhandelingen worden gevoerd door de respectieve parlamentsvoorzitters. Aan artikel 92bis, §4bis, BWHI, wordt toegevoegd dat de (parlementen van de) federale overheid, de gemeenschappen en gewesten een samenwerkingsakkoord moeten sluiten over (1) het doorzenden van Europese wetgevingsvoorstellen en andere EU-documenten door de federale Kamers aan de gemeenschaps- en gewestparlementen, (2) het uitbrengen van subsidiariteitsadviezen, (3) het instellen van subsidiariteitsberoepen bij het Hof van Justitie, en (4) het aantekenen van een parlementair veto tegen de toepassing van de vereenvoudigde verdragswijziging.

De procedure voor het instellen van subsidiariteitsberoepen namens een federale wetgevende Kamer of een gemeenschaps- of gewestparlement moet geregeld worden in het bovenvermeld samenwerkingsakkoord. Het beroep wordt in ieder geval door de Koning aan het Hof van Justitie gezonden (nieuw artikel 92quater BWHI).

Aan de bijzondere wet van 12 januari 1989 en de wet van 31 december 1983 worden enkele technische aanpassingen doorgevoerd die de integrale toepassing van bovenvermelde wijzigingen op het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap beogen.

Op 19 juni 2008 zijn de voorstellen in overweging genomen door de Kamer van Volksvertegenwoordigers en verzonden naar de Commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming van de Instellingen. Op 23 juni 2008 is er om spoedadvies van de Raad van State gevraagd binnen een termijn van vijf werkdagen. De behandeling van de voorstellen is nog niet geagendeerd.

Het tweede voorstel is het wetsvoorstel tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, ingediend door de heer Armand De Decker c.s. (*Parl. St. Senaat* 2007-08, nr. 4-830/1). Het verdrag van Lissabon kent een aantal nieuwe bevoegdheden toe aan de nationale parlementen van de lidstaten van de Europese Unie. De uitoefening van die nieuwe taken kan leiden tot bevoegdheidsbetwistingen tussen de wetgevende Kamers en de

gemeenschaps- en gewestparlementen. Het wetsvoorstel voorziet derhalve in de mogelijkheid dat dergelijke bevoegdheidsvragen ter advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State worden voorgelegd.

Op 26 juni is het voorstel in overweging genomen door de Senaat en verzonden naar de Commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden. Op dezelfde dag is het spoedadvies van de Raad van State gevraagd binnen een termijn van vijf werkdagen. De behandeling van het voorstel is nog niet geagendeerd.

Afsluitend deelt dat parlamentsvoorzitter nog mee dat ongeveer een uur geleden de griffier een formele uitnodiging heeft ontvangen om volgende week woensdag 9 juli om 14.30 uur te vergaderen over het advies van de Raad van State en de invulling van het samenwerkingsakkoord. Tot daar de stand van zaken aangaande het samenwerkingsakkoord.

2. Bespreking

De heer *Jan Loones* verwijst naar de vorige behandeling van het EU-verdrag toen de vorige voorzitter, de heer *De Batselier*, toelichting gaf bij het samenwerkingsakkoord. Het Vlaams Parlement wilde toen het risico niet nemen dat er geen samenwerkingsakkoord tot stand zou komen. Het kunnen toepassen van subsidiariteit is ook nu van essentieel belang bij het goedkeuren van het verdrag van Lissabon. Het is goed dat ook de huidige parlamentsvoorzitter eraan houdt dat het samenwerkingsakkoord tot stand komt. Het is de plicht van het parlement om daar absolute zekerheid over te hebben. Eerder zeiden de heer *Van den Brande* en mevrouw *Smet* al dat er geen sprake van kon zijn dat het verdrag in de plenaire vergadering goedgekeurd werd zolang er geen zekerheid was over het samenwerkingsakkoord. Het lid pleit voor een soortgelijke procedure, dus dat het ontwerp wel in commissie kan worden behandeld maar dat de stemming in de plenaire vergadering uitgesteld wordt tot er zekerheid is over het samenwerkingsakkoord.

Het kan voor het lid gerust een gentlemen's agreement of een protocol genoemd worden. Dat maakt niet uit. Het is essentiëler dat er een overeenkomst komt tussen de parlementen dan dat de aanpassingen aan zowel de bijzondere wet als de wet op de Raad van State al definitief zijn goedgekeurd. Als beide kunnen, is het natuurlijk nog beter. Maar eerst moet

er de duidelijke politieke wil zijn onder de parlementen om samen te werken en om een overeenkomst af te sluiten. De Vlaamse Regering heeft overigens ook beslist op die manier te handelen. Het lid vraagt dan ook om een schorsing zodat de meerderheid kan bespreken of en hoe ze bereid is het akkoord in de Vlaamse Regering te honoreren. Dat zorgt voor duidelijkheid.

Volgens de heer *Ludwig Caluwé* staat het parlement al verder dan drie jaar geleden. Het toen gesloten samenwerkingsakkoord is maar een loutere afspraak. Het heeft maar echt een juridische waarde als het onderbouwd wordt door de bijzondere wet en door de gewone wet. Het samenwerkingsakkoord bepaalde trouwens dat er hoe dan ook een aantal wettelijke regelingen getroffen moesten worden. In theorie is een louter samenwerkingsakkoord misschien verdeigbaar, maar het is niet mogelijk naar het Hof van Justitie te stappen zonder een wettelijke regeling. Een advies vragen aan de Raad van State over de bevoegdheid vereist immers een wijziging op de wetgeving van de Raad van State.

Als er al geldige samenwerkingsakkoorden kunnen gesloten worden, is het hoe dan ook nodig om te komen tot een wettelijke regeling. Het lid betreurt dat de federale regering op het ogenblik dat ze het verdrag van Lissabon ingediend heeft in de Senaat, geen ontwerp van bijzondere wet ingediend heeft om meteen ook de bevoegdheidsproblematiek te regelen en een ontwerp van gewone wet om het probleem van de Raad van State te regelen. Dat zou logisch geweest zijn, gelet op het advies van de Raad van State bij het verdrag van Lissabon.

De heer *Caluwé* is tevreden dat er ondertussen wel degelijk voorstellen van bijzondere wet zijn neergelegd in Kamer en Senaat en dat de werkzaamheden tussen de parlementen om tot een zo goed mogelijke oplossing te komen voortgaan.

De heer *Jan Roegiers* wacht het meerderheidsoverleg af en zal overleggen met zijn fractie en partij over zijn stemhouding.

De heer *Luc Van den Brande* denkt dat er geen discussie over bestaat dat een afspraak tussen de parlementen nodig is. Er is binnen onze staatsordening immers geen hiërarchie van normen. Ook andere federale staten wachten af hoe België de subsidiariteitsregeling zal invullen. Hoofdstuk 1 van het verdrag beschouwt overigens voor het eerst het regionale feit als een van

de dragende elementen in de Europese besluitvorming. Ook dat vormt een wezenlijke stap vooruit.

CD&V vindt dat er zeker genoeg goede redenen zijn om het verdrag van Lissabon goed te keuren. Op 9 juli eerstkomende is er een nieuwe bijeenkomst voorzien. Voor de behandeling in plenaire vergadering is minstens een memorandum of understanding nodig. Maar zolang de bijzondere wet en de wet niet gewijzigd zijn, blijft er inderdaad een probleem bestaan. Het lid heeft de gelegenheid gehad om daarover met Kamervoorzitter Van Rompuy te spreken. Het initiatief dat hij samen met de Senaatvoorzitter heeft genomen, met betrekking tot de wetten op de Raad van State, geeft een waarborg om te komen tot een regeling die ook steunt op de juiste wettelijke bepalingen om een formeel samenwerkingsakkoord tot stand te brengen.

Hier gaat het echter over de politieke afspraak – zolang de bijzondere wet en de wet op de Raad van State niet aangepast zijn, hetgeen niet op slag en stond kan gebeuren – het gaat dus over een memorandum of understanding. Dat heeft een bindende kracht op politiek vlak, maar kan finaal pas voor het Europees Hof van Justitie ingeroepen worden als het een juiste wettelijke basis heeft.

CD&V steunt de parlementsvoorzitter dan ook volledig in haar streven om tot een politiek akkoord te komen. Het lid heeft geen zicht op de goedkeuring van de voorstellen, maar iedereen moet een inspanning leveren. Als de voorzitter van de commissie en zijn fractie vooral die waarborg willen, liggen de standpunten niet zo ver uit elkaar. Dat was trouwens ook het standpunt van CD&V bij het Grondwettelijke Verdrag. De politieke afspraak moet er komen maar mag de commissie niet bij haar werkzaamheden hinderen. De commissie moet kunnen stemmen over het ontwerp van instemmingsdecreet. Tegen de laatste plenaire vergadering voor het zomerreces kan er dan een politiek akkoord zijn. Dat betekent niet dat de wetten op dat ogenblik al gewijzigd zullen zijn.

Als de parlementsleden akkoord zijn met de krachtlijnen van het verdrag van Lissabon zullen ze het ongetwijfeld niet op zich willen nemen dat Vlaanderen de laatste in de klas is die tot ratificatie overgaat. Het Vlaams Parlement heeft nog enige tijd om het politieke akkoord dat iedereen wenst, te sluiten.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* sluit zich aan bij de analyse van de vorige spreker. Volgende week kan er significante vooruitgang geboekt worden op het vlak

van het samenwerkingsakkoord. Een gentlemen's akkoord zal de basis vormen. Een en ander zal de Open Vld-fractie niet beletten om het ontwerp van instemmingsdecreet bij het verdrag van Lissabon goed te keuren.

De heer *Karim Van Overmeire* is realist genoeg om te begrijpen dat noch Vlaanderen noch België de goedkeuring van het verdrag van Lissabon zullen tegenhouden, maar dat is zijns inziens hier ook niet de essentie. Stemmen over het verdrag van Lissabon zonder dat er duidelijkheid is over de rol van het Vlaams Parlement na de inwerkingtreding ervan, is een blanco cheque geven. Dat is onverstandig in het huidige communautaire klimaat. Het klopt niet dat het Vlaams Parlement verder staat dan drie jaar geleden, integendeel. Drie jaar geleden was er een tekst met de naam samenwerkingsakkoord die ondertekend was door de voorzitters van zeven of acht parlementaire assemblees. Op 5 mei 2008 is er een alternatief tekstvoorstel gekomen van de griffier van de Kamer. Plots mocht het geen samenwerkingsakkoord meer heten omdat de parlementen zogezegd niet bevoegd meer zouden zijn om samenwerkingsakkoorden af te sluiten.

Het Vlaams Parlement was dus verrast door de gang van zaken. Veel moest er niet gebeuren, er was een samenwerkingsakkoord, enkel de woorden Europese Grondwet moesten vervangen worden door Lissabonverdrag en verklaring 49 door verklaring 51, de termijn van zes weken door acht weken. Als het kon, zou er ook nog iets over de passerelleclausule in staan. Plots vormen de zeven andere parlementen echter front tegen het Vlaams Parlement en stellen ze dat ze geen samenwerkingsakkoord meer kunnen sluiten en dus niet verder willen gaan dan een principeakkoord.

Welke argumenten zijn aangehaald om geen stap vooruit maar een stap terug te zetten? Wat houdt het voorbehoud bij de ondertekening van het principeakkoord precies in? Bij de Europese Grondwet zijn het parlement en de regering tot een consensus gekomen om het ontwerp in het parlement wel goed te keuren, maar de regering had zich ertoe verbonden om het niet te ratificeren zolang er geen samenwerkingsakkoord was. De heer Van Overmeire had sterk de indruk dat men die koppeling aan het loslaten was. Vandaag krijgt hij signalen dat de koppeling er opnieuw is. Hoe staat de parlementsvoorzitter daar tegenover? Moet de koppeling er volgens haar ook zijn?

De passerelleclausule is insgelijks immens belangrijk. Het Vlaams Parlement mag niet te veel focussen op de wetsvoorstellen die in Kamer of Senaat klaarliggen. Zelfs als die wetsvoorstellen goedgekeurd worden, maken ze alleen een samenwerkingsakkoord mogelijk.

De heer *Ludwig Caluwé* repliceert dat de tekst een samenwerkingsakkoord verplicht maakt.

De heer *Karim Van Overmeire* beaamt dat, maar dat zegt nog niets over de inhoud ervan. Sinds het begin van de onderhandelingen of het begin van de besprekingen van de Europese Grondwet was er misschien wel een akkoord over subsidiariteit maar niet over de overbruggingsclausule. Daarover was er zelfs geen politiek akkoord. In 2005 heeft men dan beslist dat uit het samenwerkingsakkoord te lichten. Het is niet omdat de wetsvoorstellen goedgekeurd worden in Kamer en Senaat dat er ineens wel een akkoord zal zijn over de passerelleclausule en de rol van het Vlaams Parlement. De heer Van Overmeire citeert uit een nota van de juridische dienst van het Vlaams Parlement van 22 april 2008: “De werkgroep die het samenwerkingsakkoord voorbereidde, besliste noodgedwongen om hierover (over de passerelleclausule) later een apart akkoord te sluiten. Tot dusver is dat niet gebeurd.”. Met andere woorden, drie jaar lang is men er niet in geslaagd om over die passerelleclausule een akkoord te sluiten.

Welk formeel beslag zal een politiek akkoord, een gentlemen's agreement, een principeakkoord krijgen? Het samenwerkingsakkoord van 2005 is door het Vlaams Parlement in de plenaire vergadering goedgekeurd. In alle andere parlementen heeft alleen maar de voorzitter getekend en is er voor het overige niets mee gebeurd. In hoeverre heeft een handtekening van een voorzitter van het parlement, die niet terugkoppelt naar zijn bureau, laat staan naar zijn plenaire vergadering, juridische waarde?

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* beaamt dat het Vlaams Parlement enigszins verrast was op het moment dat er teruggekomen werd op het ambtelijke akkoord in de vergadering van de griffiers van de zeven parlementen. De griffier heeft de parlementsvoorzitter daar onmiddellijk over gebriefd en was zelf eveneens verrast. Bij de eerste vergaderingen was er immers ruim van gedachten gewisseld en men was er eigenlijk uitgeraakt. De griffier was dan ook zeer verrast door de demarche van de griffier van de Kamer waarbij een andere tekst dan de initiële op de tafel

kwam. De parlementsvoorzitter en de griffier hebben daarover vergaderd en zijn daarmee naar het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement gestapt. Het Bureau was daar heel duidelijk over: dat kon niet de bedoeling zijn en de griffier en de parlementsvoorzitter moesten erop aandringen om terug te keren naar de oorspronkelijke tekst. Mevrouw Vanderpoorten heeft dat ook gezegd in de volgende vergadering van de zeven assemblees. De anderen waren onderling echter akkoord, waardoor het Vlaams Parlement alleen stond. Dan heeft het beslist om dat principeakkoord zeker niet te tekenen.

Het voorstel was om voort te overleggen met de Kamervoorzitter om een nieuw initiatief te nemen en toch tot een oplossing te komen. Er is dan nog wat over en weer gepraat tot de Kamervoorzitter verwees naar het voorstel om de bijzondere wet te wijzigen. Het is volgens mevrouw Vanderpoorten misschien best om de rechtstreekse getuige te horen, die aanwezig was tijdens de vergaderingen.

Volgens mevrouw *Martine Goossens*, griffier van het Vlaams Parlement, lag er een tekst van een ambtelijke werkgroep voor waarvan ze aannam dat die op de vergadering van de griffiers bevestigd zou worden. Een dag voor de vergadering kwam er een alternatief tekstvoorstel van de griffier van de Kamer. Samen met de experts van de juridische dienst heeft de griffier op de vergadering vastgesteld dat de nieuwe tekst voor het Vlaams Parlement moeilijk zou liggen.

Het argument van de andere assemblees om het woord samenwerkingsakkoord te wijzigen in principeakkoord en dus af te zwakken, was dat de noodzakelijke wettelijke basis voor zo'n samenwerkingsakkoord ontbreekt. Ze steunden zich daarbij op het advies van de Raad van State. In zijn recent advies over het verdrag van Lissabon is de Raad van State iets genuanceerder dan in zijn oorspronkelijke advies over het EU-verdrag. Daarin verdedigde de raad veel sterker de stelling dat er een wettelijke basis moest zijn. De andere assemblees hebben dan beslist dat die wettelijke basis er eerst moest zijn. Ze werken daar momenteel aan.

In hoeverre kan de koppeling tussen beide losgelaten worden? In antwoord op die vraag kan de griffier alleen maar bevestigen wat hier vanuit verschillende hoeken wordt gezegd. Er zijn wetteksten nodig om het geheel juridisch bindend te maken en om de koppeling naar het Hof van Justitie in de praktijk om te zetten. De timing van een en ander is natuurlijk onge-

lukkig. Het is een politieke overweging in hoeverre de koppeling al dan niet gemaakt moet worden. Het parlement moet die beslissing nemen. De griffier kan alleen formeel adviseren dat zolang de beide wetten niet goedgekeurd zijn, er een probleem is. Het staat de politiek vrij daar op een andere manier mee om te gaan. Die boodschap is dan trouwens even sterk. Het is inderdaad een kwestie van kip en ei. Het ambtelijke niveau moet in dit geval de wijsheid aan het politieke niveau van het parlement laten.

De heer *Luk Van Looy*, medewerker juridische dienst, verwijst naar het voorstel van bijzondere wet dat de juridische grondslag moet bieden voor parlementaire samenwerkingsakkoorden. Het voorstel stelt uitdrukkelijk dat de passerelleclausule moet geregeld worden. Het voorstel bestaat uit twee delen. Het creëert een algemeen expliciet kader voor parlementaire samenwerkingsakkoorden. Voortaan zouden parlementen te allen tijde over gelijk welk onderwerp parlementaire akkoorden moeten kunnen sluiten. Het tweede aspect van de regeling is dat voor een aantal elementen verplicht wordt een samenwerkingsakkoord te sluiten. Een daarvan is het parlementaire vetorecht. Zodra de bijzondere wet goedgekeurd is, komt er op dat vlak duidelijkheid.

De heer *Karim Van Overmeire* stelt dat het niet is omdat de wet iets oplegt, dat er ook een politiek akkoord wordt bereikt. Het zijn twee onderscheiden stappen: het formele wettelijke kader en het politieke akkoord.

De heer *Luk Van Looy* beaamt verder dat het Vlaams Parlement het enige parlement was dat het akkoord in plenaire vergadering goedgekeurd heeft. Zodra de bijzondere wet aangepast is, zullen de andere parlementen daar ook toe verplicht zijn. De regeling zorgt er immers voor dat de parlementen instemming moeten verlenen voor samenwerkingsakkoorden die ook gevolgen hebben voor derden.

De heer *Luk Van den Brande* deelt de mening dat de inhoud van het politieke akkoord de essentie is. Institutioneel is het interessant dat het samenwerkingsakkoord geregeld wordt. De lijst van aspecten die verplicht zijn, is een andere zaak. Waarschijnlijk zal er een nieuwe vorm van overleg komen. Er zijn ondertussen ook geen deelparlementen en deelregeringen meer. Er zijn in constitutioneel opzicht enkel deelstaatparlementen en deelstaatregeringen. Het ontbreken van een hiërarchie tussen de normen moet ertoe leiden dat de gelijkstelling die algemeen in het Grondwettelijke en het huidige verdrag zit, meer

expliciet te maken heeft met de verklaring van België bij het verdrag van Lissabon. Het is niet alleen de verklaring van België die belangrijk is, heel de natuur van het verdrag brengt mee dat België daar zo moet mee omgaan.

In de Senaat was vroeger beslist dat het Bureau van de Senaat een dergelijke samenwerkingsovereenkomst moest goedkeuren. Nu komt er juridische duidelijkheid. Het is een goede zaak dat het Vlaams Parlement zich vorige keer voltallig uitgesproken heeft. Dat heeft de richting gewezen. Het kader is nuttig, het punt is natuurlijk wat de inhoud en het instrument zijn.

De heer *Jan Loones* begrijpt dat de politiek nu aan zet is. De juridische nota's zijn duidelijk. De beslissing van het Vlaams Parlement is ook duidelijk. Wat gebeurt er echter als de andere parlementen bij hun houding blijven? Daarover zou het lid graag overleggen met de collega's van de meerderheid.

II. BIJEENKOMST VAN WOENSDAG 9 JULI 2008

1. Inleidende situering door de commissievoorzitter

Aan het begin van de vergadering schetst de heer *Karim Van Overmeire*, voorzitter, in zeer algemene termen nog even de situatie waar we nu voor staan. De Europese Grondwet voorzagt in een rol voor de nationale parlementen en het verdrag van Lissabon doet dat ook. Luidens verklaring 49, thans 51, is ook het Vlaams Parlement een nationaal parlement. Een en ander is van belang met betrekking tot twee bevoegdheden: de subsidiariteitstest en de overbruggingsclausule of vereenvoudigde verdragswijziging.

De uitoefening van deze bevoegdheden vereist een akkoord tussen de Belgische parlementen. Ten tijde van de Europese Grondwet is al een samenwerkingsakkoord gesloten, dat het gedeelte over de subsidiariteit regelde maar niet dat over de overbruggingsclausule. Bij het verdrag van Lissabon heeft het Vlaams Parlement een initiatief genomen om het genoemde akkoord aan te passen. Het stootte evenwel op weerstand van de andere parlement, die stelden dat aan enig samenwerkingsakkoord een aantal wetwijzigingen moesten voorafgaan. Die zijn ondertussen ingeleid in Kamer en Senaat maar nog niet goedgekeurd.

De commissie is bijeen om te evalueren in welke mate de verschillende Belgische parlementen ondertussen – na de vergadering van de griffiers deze middag – tot een minstens inhoudelijk akkoord zijn gekomen over de bevoegdheden van het Vlaams Parlement na de inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon.

2. Uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter van het Vlaams Parlement

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, parlamentsvoorzitter, geeft onmiddellijk het woord aan de griffier van het Vlaams Parlement voor een verslag over de vergadering van de griffiers die deze namiddag heeft plaatsgevonden.

Mevrouw *Martine Goossens*, griffier van het Vlaams Parlement, attendeert de leden op een tekst die op maandag 7 juli 2008 vertrok vanuit het secretariaat-generaal van de Kamer. Het is die tekst die in de vergadering van de griffiers de voorbije middag werd bekeken en door haar tegenover de commissie, als ambtelijk medewerker, zal verdedigd worden (tekst in bijlage).

De voorliggende tekst is dezelfde als de tekst die initieel vanuit het Vlaams Parlement vertrok – en die overigens grotendeels door ambtenaren van het Vlaams Parlement is opgesteld, weze het in overleg met ambtenaren van de andere parlementen – naar het overleg van de voorzitters op 5 mei. Deze had in essentie alles in zich om het nieuwe samenwerkingsakkoord te worden. Op de beslissende vergadering van 5 mei werd die tekst echter niet langer aanvaard, omdat hij te ver zou gaan. In de plaats kwam op voorstel van de griffier van de Kamer het principeakkoord waarvan het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement zich vervolgens distantieerde.

Mevrouw Goossens vervolgt dat deze middag echter opnieuw werd vergaderd op basis van de initiële tekst. De tekst is wel lichtjes aangepast, met name aan de opmerkingen van de secretarissen-generaal, en rekening houdend enerzijds met het ondertussen door de Kamervoorzitter ingediende voorstel van bijzondere wet, dat enkele elementen, en met name het samenwerkingsprotocol zelf, een juridische basis moet geven, en anderzijds met het wetsvoorstel dat door de Senaatsvoorzitter is ingediend om de wetten op de Raad van State te wijzigen in functie van het protocol. De voorliggende tekst gaat er met andere

woorden vanuit dat die juridische basis er is, al is hij in feite nog in wording.

Tijdens de vergadering van de voorbije middag werd de tekst artikel per artikel overlopen. De griffier geeft een overzicht van de hoofdzaken. Na enkele pagina's inleiding en definities komt men op pagina 6 bij de essentie.

Essentieel bij hoofdstuk 2, dat handelt over de informatiedoorstroming vanuit de instellingen van de EU naar de parlementen, is dat alles terechtkomt in een mailbox bij de Senaat met als adres eurodoc@belgoparl.be. De Senaat is ervoor verantwoordelijk dat al die teksten naar de andere parlementen worden doorgestuurd.

Hoofdstuk 3 gaat over de toepassing van het subsidiariteitsprotocol en gaat voor een heel groot stuk terug op het bestaande samenwerkingsprotocol van 2005, met dat verschil dat bijkomend nu ook de toegang tot het Hof van Justitie wordt geregeld.

Hoofdstuk 4, over de vereenvoudigde verdragsherziening of de zogenaamde 'passerelle', zat evenmin in het samenwerkingsprotocol van 2005 en was ook verdwenen uit het genoemde principeakkoord. Het is nu opnieuw volledig opgenomen in de tekst. Daarna komen uiteraard nog de slotbepalingen.

Tot slot erkent de griffier grif dat de voorliggende tekst nog niet perfect is. De voorbije middag bleek dat andere parlementen nog kleine technische amendementen willen indienen en ze krijgen dan ook de kans daartoe. De meeste zijn de voorbije middag al toegelicht en raken niet de essentie van het protocol. De procedure bestaat erin dat ze alle ingediend worden bij de griffier van de Kamer, waarna ze verwerkt worden in een nieuwe versie, die de griffiers in het najaar zullen bekijken. De griffier belooft erop te zullen toezien dat de wijzigingen beperkt blijven tot technische amendementen.

Parallel daarmee zullen Kamer en Senaat de onderliggende wetswijzigingen behandelen. De griffier van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft de voorbije middag mondeling het advies van de Raad van State bij het wetsvoorstel-Van Rompuy toegelicht. De meeste opmerkingen van de raad waren vormelijk en zeker niet essentieel. Er was ook één inhoudelijke opmerking, die inhoudt dat de Raad van State ervan uitgaat dat er nog andere materies dan de nu voorliggende in aanmerking komen voor interparlementaire

samenwerking in het kader van het EU-gebeuren. Geen van de genoemde opmerkingen verhinderen het verdere verloop van de discussie. Het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel tot wijziging van de wet op de Raad van State wordt een van de volgende dagen verwacht.

De griffier vat samen: de essentie van het verhaal werd door niemand in twijfel getrokken, er zijn technische amendementen en het is nog even wachten op eventuele inhoudelijke opmerkingen over het laatstgenoemde wetsvoorstel.

3. Bespreking

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* vraagt voor alle duidelijkheid of ook de griffiers van de andere parlementen, net als mevrouw Goossens, een duidelijke opdracht hadden van hun Bureau. Wordt met andere woorden het akkoord over de voorliggende tekst ook gedragen door de politieke verantwoordelijken van die parlementen?

Mevrouw *Martine Goossens* antwoordt dat dit niet ter sprake is gekomen op de vergadering, die uitdrukkelijk ambtelijk van aard was. Zij kan zich anderszits wel voorstellen dat er in deze materie minstens afstemming is tussen de griffier en zijn voorzitter. Zij hoorde, wat de essentie betreft, alvast geen dissonanten in de vergadering.

De heer *Karim Van Overmeire*, commissievoorzitter, informeert naar de verdere afspraken die zijn gemaakt over de tekst. Hij herinnert eraan dat het samenwerkingsprotocol over de Europese Grondwet alleen door het Vlaams Parlement plenair werd geagendeerd. Zullen alle parlementen het voorliggende akkoord plenair behandelen?

Mevrouw *Martine Goossens* antwoordt dat dit tijdens de voorbije vergadering niet aan de orde is gekomen. De griffiers spraken immers af om het geheel technisch op punt te stellen vooraleer het op de vergadering van de voorzitters wordt gebracht. Van eerdere vergaderingen herinnert zij zich wel dat het de bedoeling zou zijn dat meerdere parlementen daarmee op een hoger niveau zouden gaan. Zij kan daar vandaag geen uitsluitsel over geven, behalve de vaststelling dat het akkoord ondertekend is door de voorzitters, net zoals in 2005.

De heer *Ludwig Caluwé* merkt op dat het verschil is dat deze keer iedereen zijn plaats inneemt in de proce-

dure zoals zij door de Raad van State is geadviseerd, terwijl men ten tijde van de Europese Grondwet over een soortgelijk advies van de raad is heengestapt. Deze keer erkent men wel de noodzaak van een wijziging van de bijzondere wet, van een samenwerkingsakkoord en van de toekenning aan de Raad van State van adviesbevoegdheid binnen een bepaalde termijn.

Het lid merkt wel op dat de bijzondere wet die de parlementen bevoegd maakt, pas in werking treedt op het moment dat het verdrag van Lissabon zelf in werking treedt. Dat betekent dat men nu wel afspraken kan maken – een gentleman's agreement – maar dat de juridische waarde pas geldt wanneer het verdrag van Lissabon door alle lidstaten is geratificeerd en tegelijk de bijzondere wet in werking treedt. Pas daarna kunnen de parlementen het samenwerkingsakkoord in hun eigen parlementen goedkeuren.

Ook de heer *Luc Van den Brande* wijst erop dat men 'in limine litis' moet blijven en dus niet buiten de grenzen kan gaan van wat men formeel kan doen. Waardoor men dus nu, ingevolge het advies van de Raad van State, nog geen formeel samenwerkingsakkoord kan afsluiten. Maar ook het beginsel 'qui peut le plus, peut le moins' vindt hier toepassing. Zo moet het indienen van de genoemde wetsvoorstellen volgens hem gezien worden als een engagement om dit alles parlementair te valideren. Ook uit het overblijven van louter technische amendementen concludeert hij dat er politieke zekerheid bestaat over deze verbintenis. De voorliggende tekst beantwoordt volgens hem op accurate wijze de gestelde vragen. Wel blijft de vraag open of de vergadering van de griffiers van de voorbije middag, zo mogelijk tegen morgenmiddag, nog zal gevolgd worden door een signaal vanwege de parlementsvoorzitters. Hoe dan ook is het nu ingebouwde evaluatiemoment een goede zaak geweest.

De heer *Jan Roegiers* behoorde vorige week nog tot de sceptici over de mogelijkheid van een snel samenwerkingsakkoord. Doordat men is vertrokken van de tekst van het Vlaams Parlement en door het mondeling akkoord van de griffiers heeft hij evenwel meer zekerheid gekregen. Hij treedt wel de suggestie van de heer Van den Brande bij dat een signaal van de zeven voorzitters een goede zaak zou zijn. Ook wat hij in de wandelgangen hoorde over wat met betrekking tot deze kwestie de voorbije ochtend is gezegd op het Overlegcomité noopt hem ertoe om namens VlaamsProgressieven in te stemmen met de plenaire agendering van de ratificatie.

De heer *Ludwig Caluwé* bevestigt dat luidens de informatie waarover hij beschikt dezelfde tekst als de hier voorliggende is besproken op het Overlegcomité, waarin de federale regering en de ministers-presidenten van de deelstaten zitting hebben. Hun unanieme akkoord met de tekst garandeert de politieke onderbouw bij de verschillende entiteiten. Hij wijst erop dat in de uitnodiging aan de griffiers voor de vergadering van de voorbije middag ook werd gevraagd om na te gaan of hun voorzitter het ermee eens was. Hij hoorde daarover geen enkel negatief inhoudelijk element.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* repliceert dat men niet voorzichtig genoeg kan zijn. In deze tijden over politieke zekerheid spreken, lijkt hem in elk geval nogal gevaarlijk. En dat geldt ook voor dit samenwerkingsakkoord. Het Vlaams Parlement is al eerder geconfronteerd met een nieuwe tekst die plots uit de lucht kwam vallen. Hij wil absolute zekerheid dat de verschillende parlementen akkoord gaan met de tekst en hem ook zullen goedkeuren in plenaire vergadering.

De heer *Luc Van den Brande* heeft begrip voor de zorg van de heer Van Nieuwenhuysen, maar laat opmerken dat men de zaak ook omgekeerd kan bekijken. Hij wijst er daarbij met name op dat het voorliggende akkoord gebaseerd is op een tekst van het Vlaams Parlement. Waarom zou dit eigenste parlement zich daarover dan niet uitspreken? Als iedereen op iedereen moet wachten, zit men in een vicieuze cirkel. Alle fracties nemen volgens het lid de nieuwe mechanismen au sérieux. Wij vormen op dit vlak volgens het lid een voorbeeld voor andere regio's en federaal ingestelde landen. Op het ogenblik dat Vlaanderen het REGLEG-voorzitterschap overneemt, moeten we met dit alles dan ook rond zijn.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* preciseert dat hij het niet had over de goedkeuring door het Vlaams Parlement van het voorliggende akkoord maar van het verdrag van Lissabon. Eerst moet er duidelijkheid zijn over de algemene goedkeuring van het akkoord vooraleer het Vlaams Parlement met kennis van zaken kan stemmen over het verdrag van Lissabon.

Volgens de heer *Karim van Overmeire*, commissievoorzitter, suggereerde de heer Van den Brande eigenlijk bijna hetzelfde met zijn vraag naar een signaal van de zeven voorzitters.

De heer *Luc Van den Brande* herhaalt dat men maar kan doen wat men op een bepaald ogenblik kan doen. Men kan niet alles laten afhangen van alles.

Anders gebeurt er gewoon niets. Op welk moment het verdrag van Lissabon zelf geagendeerd wordt, moet bekeken worden.

De heer *Karim Van Overmeire*, commissievoorzitter, wijst op een bijkomende mogelijkheid, die gehanteerd werd bij de Europese Grondwet: het parlement keurt het verdrag goed, maar de regering wacht met bekrachtiging en afkondiging tot er duidelijkheid is over het samenwerkingsakkoord. Hij erkent daarbij wel dat deze commissie vanzelfsprekend het standpunt van de regering niet kan bepalen.

De heer *Ludwig Caluwé* heeft begrepen dat in het Overlegcomité werd afgesproken dat de federale regering en de ministers-presidenten zouden vragen aan hun parlementsvoorzitters om de tekst mee te onderschrijven. Of dat kan tegen morgenmiddag is echter een andere vraag. De commissievoorzitter heeft wel gelijk dat de regering nog altijd kan wachten met afkondigen mocht er een praktisch probleem rijzen.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* informeert naar het standpunt van de fractie waartoe de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden behoort.

Desgevraagd bevestigt de heer *Jan Peumans* dat hij van de minister-president in de wandelgangen heeft vernomen dat er inderdaad een akkoord tot stand kwam op het niveau van de verschillende regeringen over het interparlementaire samenwerkingsakkoord. Daarnaast hebben de parlementsvoorzitters een verbintenis aangegaan. En ten derde, houdt de Vlaamse Regering met de bekrachtiging en afkondiging de sleutel in handen. Dat alles maakt dat de heer Peumans er al bij al tamelijk gerust in is.

De heer *Karim Van Overmeire*, commissievoorzitter, heeft nog een technische vraag over de positie van de COCOF (Commission Communautaire Française). Er lijkt hem hier namelijk, in vergelijking met het akkoord bij de Europese Grondwet, een opwaardering van de COCOF plaats te vinden. Hij stelde ook vast dat het woord 'zeven' in het akkoord werd vervangen door 'de'.

Mevrouw *Martine Goossens* legt uit dat de COCOF als gelijkwaardige partner wil beschouwd worden in het kader van het samenwerkingsprotocol. De juridische dienst van het Vlaams Parlement meent dat dit verdedigbaar is. De Franse Gemeenschapscommissie moet immers het verdrag van Lissabon behandelen als elk ander parlement, en het volwaardige partnerschap bij het samenwerkingsprotocol is daarvan het

logische vervolg. Anderzijds loert daarmee natuurlijk het gevaar om de hoek dat de COCOF ook als volwaardig parlement wil behandeld worden voor andere materies.

Om dat te ondervangen wordt op pagina 4 een onderscheid gemaakt tussen de definitie van ‘de Conferentie van de voorzitters van de zeven parlementaire assemblees’, waar COCOF niet bij staat, en die van ‘de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees’, waar COCOF wel bedoeld wordt. De griffier merkt op dat ‘de Conferentie van de voorzitters van de zeven parlementaire assemblees’ in de verdere tekst nergens aan bod komt. Men zou de definitie zelfs bij technisch amendement kunnen schrappen. Maar als zij blijft staan, versterkt zij de interpretatie dat er hier een onderscheid dient te worden gemaakt. Het gevaar dat COCOF dit als een opstapje zou gebruiken om deel te gaan uitmaken van de zeven, wordt hiermee bezworen.

De heer *Luc Van den Brande* vindt dat een belangrijk principeel punt. Als men mee in een goedkeurings- en ratificatieproces zit, is het niet onlogisch dat men ook met het samenwerkingsakkoord meedoet. Het lid stelt overigens vast dat de vraag van de COCOF om deel uit te maken van het Overlegcomité zich al sinds 1993 op regelmatige basis voordoet. Hij heeft echter steeds gesteld, samen met de heer Jean-Luc Dehaene, dat dit niet aan de orde was. Uit het een kan niet het ander afgeleid worden.

De heer *Ludwig Caluwé* stelt onomwonden dat de voorliggende tekst de COCOF erkent, maar louter voor deze aangelegenheid. Er is geen enkele consequentie voor om het even welke andere aangelegenheid. Hij herinnert aan de belangrijkste doorbraak in het akkoord: de deelstaatarlementen krijgen een vetorecht bij de vereenvoudigde verdragswijziging. Hij wijst erop dat in de overleggroep, die in wezen louter een doorgeefluik is, het getal niet telt. Of er een Franstalige meer of minder zit, maakt dus niets uit.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, parlementsvoorzitter, denkt, alle argumenten gehoord hebbende, dat het belangrijk is voor het Vlaams Parlement dat er morgen, woensdag 10 juli 2008, bij ordemotie zou worden voorgesteld een punt aan de agenda van de plenaire vergadering toe te voegen, met name de bespreking van en de stemming over het verdrag van Lissabon. De suggestie dat er voor morgenmiddag ook nog contact zou moeten zijn tussen de par-

lementsvoorzitters, lijkt haar niet echt opportuun. Men zou daarop dan immers opnieuw kunnen vragen in welke mate zij voldoende gedekt zijn door hun Bureau. De voorzitter acht het integendeel belangrijk dat men vertrouwen heeft in de stappen die daarnet zijn uitgelegd. Zij zullen in de volgende maanden worden afgerond. Hoe dan ook zal het aan de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement zijn om te beslissen over zijn agenda van morgen.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* blijft erbij dat men eerst de zekerheid moet hebben dat de andere parlementen het samenwerkingsakkoord zullen onderschrijven en zullen goedkeuren, vooraleer men de verdere bespreking van het verdrag van Lissabon in de plenaire vergadering aanvat. Dat is voor hem primordiaal.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, parlementsvoorzitter, herhaalt dat het finaal aan de plenaire vergadering zal zijn om te beslissen over haar eigen agenda.

De heer *Karim Van Overmeire*, commissievoorzitter, heeft er geen enkel probleem mee te erkennen dat de commissie momenteel in wezen niets heeft om over te stemmen en dat het dus inderdaad de plenaire vergadering zal zijn die in deze een beslissing moet nemen. De commissie zelf kan hierin niet optreden omdat zoiets gewoon niet voorzien is in het Reglement.

De heer *Jan Roegiers* bevestigt dat deze aanpak conform de afspraken is die de commissie vorige week maakte.

De heer *Ludwig Caluwé* treedt hem bij. Iedereen wist vorige week dat de vergadering van vandaag mogelijk niet zou verhinderen dat het verdrag van Lissabon donderdag plenair zou worden geagendeerd. Dit valt niet plots uit de lucht. Iedereen moet morgen voor zichzelf beoordelen of er vandaag voldoende elementen voor zekerheid zijn aangeboden. De meerderheid vindt wat voorligt, alvast voldoende.

De verslaggevers,

Roland
VAN GOETHEM
Johan VERSTREKEN

De voorzitter,

Karim
VAN OVERMEIRE

BIJLAGE:

Tekstversie 7 en 9 juli 2008 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord betreffende de uitoefening van de bevoegdheden aan de nationale parlementen toegekend in het verdrag van Lissabon

Date : Lundi 7 juillet 2008

Datum : Maandag 7 juli 2008

- *Insertion des remarques des Secrétaires Généraux*
- *Intégration van de opmerkingen van de Secretarissen-Generaal*

TRAITÉ DE LISBONNE

VERDRAG VAN LISSABON

17

Stuk 1807 (2007-2008) – Nr. 1

Projet d'accord de coopération entre les Chambres législatives fédérales, les parlements des Communautés et les parlements des Régions relatif à l'exercice des compétences attribuées aux parlements nationaux par le traité de Lisbonne modifiant le traité sur l'Union européenne et le traité instituant la Communauté européenne, signé à Lisbonne le 13 décembre 2007.

Ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Wetgevende Kamers, de parlementen van de Gemeenschappen en de parlementen van de Gewesten betreffende de uitoefening van de bevoegdheden aan de nationale parlementen toegekend in het Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, ondertekend te Lissabon op 13 december 2007.

Vu le rôle des parlements nationaux dans le bon fonctionnement de l'Union européenne, conformément au traité de Lisbonne et les Protocoles y afférents ;

Vu la déclaration n°51 du Royaume de Belgique relative aux parlements nationaux, annexée au Traité de Lisbonne par laquelle la Belgique précise qu'en vertu de son droit constitutionnel, tant la Chambre des représentants et le Sénat du Parlement fédéral que les assemblées parlementaires des Communautés et des Régions agissent, en fonction des compétences exercées par l'Union, comme composantes du système parlementaire national ou chambres du Parlement national;

Vu la nécessité d'instaurer une coopération entre les parlements de l'État fédéral, des Communautés et des Régions en vue d'arrêter des règles précises sur la façon dont ils mettront en œuvre les dispositions du Traité de Lisbonne et le Protocole sur le rôle des Parlements nationaux dans l'Union européenne y annexé ainsi que le Protocole sur l'application des principes de subsidiarité et de proportionnalité,

Vu l'article 92bis, § 1er et § 4 bis, alinéa 3, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles;

Vu les articles 42 et 63 (Commission communautaire commune) de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises;

Vu l'article 55bis, de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone;

Gelet op de rol van de nationale parlementen in de goede werking van de Europese Unie, overeenkomstig het Verdrag van Lissabon en de daarop betrekking hebbende protocollen;

Gelet op verklaring nr. 51 van het Koninkrijk België inzake de nationale parlementen, gehecht aan het Verdrag van Lissabon waarin België verduidelijkt dat, overeenkomstig zijn grondwettelijk recht, zowel de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat van het Federaal Parlement als de parlementaire vergaderingen van de Gemeenschappen en Gewesten, in functie van de bevoegdheden die de Unie uitoeft, optreden als componenten van het nationaal parlementair stelsel of als kamers van het nationaal Parlement;

Gelet op de noodzaak om tot een samenwerking te komen tussen de parlementen van de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten om duidelijke regels vast te leggen over de wijze waarop zij uitvoering zullen geven aan de bepalingen van het Verdrag van Lissabon en het bijhorende Protocol betreffende de rol van de nationale parlementen in de Europese Unie evenals het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid,

Gelet op artikel 92bis, § 1 en 4 bis, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;

Gelet op de artikelen 42 en 63 (Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie) van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen;

Gelet op artikel 55bis van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap;

Vu l'article 138 de la Constitution et les décrets qui ont été pris en exécution de celui-ci (pour la Commission communautaire française),

Gelet op artikel 138 van de Grondwet en decreten die ter uitvoering daarvan zijn genomen (voor de Franse Gemeenschapscommissie),

Vu l'article 6 ter des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973.

Gelet op artikel 6 ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Parties

La Chambre des représentants,

Le Sénat,

Le Parlement flamand,

Le Parlement de la Communauté française,

Le Parlement de la Communauté germanophone,

Le Parlement wallon,

Le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale,

L'Assemblée de la Commission communautaire française,

L'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune

Convienent ce qui suit :

Partijen

De Kamer van volksvertegenwoordigers,

De Senaat,

Het Vlaams Parlement,

Het Parlement van de Franse Gemeenschap,

Het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap,

Het Waals Parlement,

Het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

De Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie,

De Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

Komen overeen wat volgt:

Chapitre 1. Dispositions générales

Article 1. Définitions

Pour l'application du présent accord, il y a lieu d'entendre par :

- parlements: les chambres législatives fédérales, les parlements des Communautés et des Régions et l'Assemblée de la Commission Communautaire française et l'Assemblée de la Commission communautaire commune;
- Conférence des présidents des sept assemblées parlementaires: les présidents de la Chambre des représentants, du Sénat, du Parlement de la Communauté française, du Parlement flamand, du Parlement de la Communauté germanophone, du Parlement wallon, du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale;
- Conférence des présidents des assemblées parlementaires : les présidents des instances participant à l'Accord de Coopération;
- voix: la voix d'objection parlementaire visée à l'article 7 du protocole sur l'application des principes de subsidiarité et de proportionnalité;
- total des voix: les deux voix d'objection dont dispose chaque système parlementaire national en vertu de l'article 7 du protocole sur l'application des principes de subsidiarité et de proportionnalité;
- nombre de voix émises : 0,1 ou 2 voix d'objection en fonction du nombre de parlements qui émettent une voix d'objection ;

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1 - Definities

Voor de toepassing van dit samenwerkingsakkoord wordt verstaan onder:

- parlementen: de federale wetgevende kamers, de parlementen van de Gemeenschappen en de Gewesten en de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- de Conferentie van de voorzitters van de zeven parlementaire assemblees: de voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Parlement, het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees: de voorzitters van de deelnemende instanties aan het Samenwerkingsakkoord;
- stem: de parlementaire bezwaarstem bedoeld in artikel 7 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid;
- stemmentotaal: de twee bezwaarstemmen waarover elk nationaal parlementair stelsel overeenkomstig artikel 7 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid beschikt;
- aantal uitgebrachte stemmen: : 0,1 of 2 bezwaarstemmen naargelang het aantal parlementen dat een bezwaarstem uitbrengt;

- régime linguistique: en vue de la répartition des voix concernant les projets d'actes législatifs européens portant exclusivement sur les compétences des communautés et/ou des régions, les parlements sont répartis en quatre régimes linguistiques, à savoir le régime linguistique néerlandais (Parlement flamand), le régime linguistique français (Parlement de la Communauté française, Parlement wallon, Assemblée de la Commission communautaire française), le régime linguistique allemand (Parlement de la Communauté germanophone) et le régime linguistique bilingue (Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale et Assemblée de la Commission communautaire commune);
- période de huit semaines: la période de huit semaines visée à l'article 6 du Protocole sur l'application des principes de subsidiarité et de proportionnalité; cette période prend cours après transmission du projet d'acte législatif européen dans toutes les langues officielles de l'Union européenne;
- banque de données IPEX: la banque de données électronique conçue pour l'échange d'informations et de positions entre les parlements nationaux sur des questions européennes (Interparliamentary EU Information Exchange).
- Protocole de subsidiarité : Protocole sur l'application des principes de subsidiarité et de proportionnalité, joint au Traité de Lisbonne
- taalregime: met het oog op de stemmentoe wijzing inzake ontwerpen van Europese wetgevingshandeling die uitsluitend betrekking hebben op de bevoegdheden van de Gemeenschappen en/of de Gewesten worden de parlementen in 4 taalregimes ingedeeld, met name het Nederlandse taalregime (Vlaams Parlement), het Franse taalregime (Parlement van de Franse Gemeenschap, Waals Parlement, Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie), het Duitse taalregime (Parlement van de Duitstalige Gemeenschap) en het tweetalig taalregime (Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie);
- periode van acht weken: de periode van acht weken bedoeld in artikel 6 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid; deze periode gaat in wanneer het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen is toegezonden in alle officiële talen van de Europese Unie;
- IPEX-gegevensbank: de elektronische gegevensbank bestemd voor de uitwisseling van informatie en standpunten tussen de nationale parlementen over Europese aangelegenheden (Interparliamentary EU Information Exchange).
- Subsidiariteitsprotocol: Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit, gehecht aan het Verdrag van Lissabon

Article 2 – Reconnaissance de la Déclaration n° 51

Artikel 2 – Erkenning Verklaring nr. 51

Les parlements reconnaissent la Déclaration n° 51 de la Belgique sans

De parlementen erkennen de Verklaring nr. 51 van België zonder enig

aucune réserve et l'appliquent dans un esprit de loyauté fédérale.

Chapitre 2. Transmission d'informations des institutions européennes aux parlements

Article 3

La transmission d'informations des institutions européennes aux parlements s'effectue via l'adresse électronique (eurodoc@belgoparl.be), gérée par le Sénat. Ces informations sont transmises directement et simultanément à tous les parlements.

voorbehoud en leven ze na in een geest van federale loyaliteit.

Hoofdstuk 2. Informatiedoorstroming vanuit de instellingen van de Europese Unie naar de parlementen

Artikel 3

De informatiedoorstroming van de instellingen van de Europese Unie aan de parlementen verloopt via het e-mailadres (eurodoc@belgoparl.be) dat beheerd wordt door de Senaat. De informatie wordt onmiddellijk en gelijktijdig doorgestuurd naar alle parlementen.

Chapitre 3. Application du protocole de subsidiarité

Contrôle de subsidiarité a priori

Article 4 – Contrôle de compétence par le Conseil d'Etat⁽¹⁾

Les parlements qui estiment qu'un projet d'acte législatif européen règle une matière relevant de leurs compétences, le signalent aux autres parlements endéans les deux semaines suivant la prise de cours de la période de huit semaines.

Un parlement peut, dans un délai d'une semaine à dater de la réception de cette communication, contester la compétence d'un autre parlement. Dans cette hypothèse, le parlement qui soulève la contestation saisit le Conseil d'Etat.

Il communique immédiatement la demande d'avis motivée aux autres parlements. Le Conseil d'Etat rend un avis dans un délai de cinq jours

Hoofdstuk 3. Toepassing van het subsidiariteitsprotocol

Subsidiariteitscontrole a priori

Artikel 4 - Bevoegdheidscontrole door de Raad van State⁽¹⁾

De parlementen die van oordeel zijn dat een Europees wetgevingsvoorstel aangelegenheden regelt die tot hun bevoegdheid behoren, melden dat binnen twee weken na het begin van de periode van acht weken aan de andere parlementen.

Een parlement kan binnen een termijn van een week vanaf de ontvangst van deze mededeling de bevoegdheid van een ander parlement betwisten. In dat geval raadpleegt het parlement dat de bevoegdheid betwist de Raad van State.

Het deelt zijn met redenen omklede adviesaanvraag onmiddellijk mee aan de andere parlementen. De Raad van State brengt een advies uit

ouvrables.

Le parlement concerné communique l'avis du Conseil d'État immédiatement aux autres parlements.

Si, après l'avis du Conseil d'État, une contestation sur les compétences respectives des parlements subsiste, celle-ci est soumise à la Conférence des présidents des assemblées parlementaires.

Article 5 - Détermination de la position des parlements

Les parlements qui estiment que le principe de subsidiarité n'est pas respecté, communiquent leur avis motivé aux autres parlements et au secrétariat de la Conférence des présidents des assemblées parlementaires, au plus tard le dernier jour de la septième semaine de la période de huit semaines.

Le secrétariat de la Conférence des présidents des assemblées parlementaires rassemble les avis motivés en un seul document qui fait ressortir clairement l'identité et le point de vue de chaque parlement concerné.

Article 6 - Répartition des voix

Lorsqu'un parlement compétent communique un avis motivé, une voix est exprimée.

Lorsque plusieurs parlements compétents communiquent un avis motivé, le nombre de voix exprimées est calculé conformément aux alinéas 3, 4 et 5.

En ce qui concerne les projets d'actes législatifs européens portant

binnen een termijn van 5 werkdagen.

Het betrokken parlement deelt het advies van de Raad van State onmiddellijk mee aan de andere parlementen.

Indien na het advies van de Raad van State een betwisting blijft bestaan over de respectieve bevoegdheid van de parlementen, wordt de betwisting voorgelegd aan de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees.

Artikel 5 - Standpuntbepaling van de parlementen

De parlementen die van oordeel zijn dat het subsidiariteitsbeginsel is geschonden, delen hun gemotiveerd advies uiterlijk de laatste dag van de zevende week van de periode van acht weken mee aan de andere parlementen en aan het secretariaat van de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees.

Het secretariaat van de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees voegt de verschillende gemotiveerde adviezen samen tot een enig stuk, waarin de identiteit en het standpunt van elk parlement duidelijk tot uiting komen.

Artikel 6 - De stemmentoe wijzing

Wanneer één bevoegd parlement een gemotiveerd advies meedeelt, wordt één stem uitgebracht.

Wanneer meer dan één bevoegd parlement een gemotiveerd advies meedeelt, wordt het aantal uitgebrachte stemmen berekend conform het derde, vierde en vijfde lid.

Inzake ontwerpen van Europese wetgevingshandeling die exclusief

exclusivement sur les compétences de l'État fédéral, deux voix sont exprimées lorsque la Chambre des représentants et le Sénat communiquent tous deux un avis motivé sur la subsidiarité.

En ce qui concerne les projets d'actes législatifs européens portant sur les compétences de l'État fédéral, d'une part, et sur les compétences des communautés et/ou des régions, d'autre part, deux voix sont exprimées dès qu'une chambre fédérale et un parlement communautaire ou régional communiquent un avis motivé.

En ce qui concerne les projets d'actes législatifs européens portant exclusivement sur les compétences des communautés et/ou des régions, deux voix sont exprimées dès que deux parlements compétents relevant d'un régime linguistique différent communiquent un avis motivé. (voir annexe).

Lorsque les projets d'actes législatifs européens examinés portent sur des matières relevant de la compétence exclusive d'un seul parlement, ce parlement peut émettre les deux voix.

Article 7 - Communication des avis et des voix des parlements aux institutions européennes

Le secrétariat de la Conférence des présidents des assemblées parlementaires communique le document rassemblant les avis motivés, ainsi que le nombre de voix exprimées, déterminé selon les règles précitées, aux autres parlements et aux institutions concernées de l'UE.

betrokking hebben op de bevoegdheden van de Federale Staat, worden twee stemmen uitgebracht wanneer zowel de Kamer van volksvertegenwoordigers als de Senaat een gemotiveerd subsidiariteitsadvies meedelen.

Inzake ontwerpen van Europese wetgevingshandeling die betrekking hebben op de bevoegdheden van de Federale Staat enerzijds, en de bevoegdheden van de Gemeenschappen/of de Gewesten anderzijds, worden twee stemmen uitgebracht zodra één federale kamer en één gemeenschaps- of gewestparlement een gemotiveerd advies meedelen.

Inzake ontwerpen van Europese wetgevingshandeling die uitsluitend betrekking hebben op de bevoegdheden van de Gemeenschappen en/of Gewesten, worden twee stemmen uitgebracht zodra twee bevoegde parlementen die tot een verschillend taalregime behoren een gemotiveerd advies meedelen. (zie bijlage).

Wanneer de onderzochte ontwerpen van Europese wetgevingshandeling aangelegenheden regelen die tot de exclusieve bevoegdheid behoren van één parlement, kan dit parlement de twee stemmen uitbrengen.

Artikel 7 - Mededeling van de adviezen en de stemmen van de parlementen aan de Europese instellingen

Het secretariaat van de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees deelt het stuk waarin de gemotiveerde adviezen van de parlementen zijn gebundeld, en het aantal uitgebrachte stemmen van de parlementen vastgesteld volgens de hiervoor bepaalde regels, mee aan de andere parlementen en aan de betrokken EU-instellingen.

Contrôle de subsidiarité a posteriori

Article 8 - Recours auprès de la Cour de Justice de l'Union européenne pour violation du principe de subsidiarité par un acte législatif européen

Le parlement qui souhaite introduire un recours auprès de la Cour de Justice de l'Union européenne en vertu de l'article 8 du protocole sur l'application des principes de subsidiarité et de proportionnalité, en avise les autres parlements.

Les parlements peuvent contester la compétence du parlement dont il est question dans un délai d'une semaine à dater de la réception de cette communication. Dans cette hypothèse, le parlement qui soulève la contestation saisit le Conseil d'État.

Il communique immédiatement la demande d'avis motivée aux autres parlements. Le Conseil d'État rend un avis dans un délai de cinq jours ouvrables.

Le parlement concerné communique l'avis du Conseil d'État immédiatement aux autres parlements.

Si, après l'avis du Conseil d'État, une contestation sur les compétences respectives des parlements subsiste, celle-ci est soumise à la Conférence des présidents des assemblées parlementaires.

Le souhait d'introduire un recours est communiqué au secrétariat de la Conférence des assemblées parlementaires. Le recours est introduit dès qu'un parlement compétent le demande.

Subsidiariteitscontrole a posteriori

Artikel 8 - Beroep bij het Hof van Justitie van de Europese Unie wegens schending van het subsidiariteitsbeginsel door een Europese wetgevingshandeling

Het parlement dat een beroep wenst aan te tekenen bij het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 8 van het protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid, meldt dat aan de andere parlementen.

De andere parlementen kunnen de bevoegdheid van het betrokken parlement betwisten binnen een termijn van een week vanaf de ontvangst van deze mededeling. In geval van betwisting raadpleegt het parlement dat de bevoegdheid betwist de Raad van State.

Het deelt zijn met redenen omklede adviesaanvraag onmiddellijk mee aan de andere parlementen. De Raad van State brengt een advies uit binnen een termijn van vijf werkdagen.

Het betrokken parlement deelt het advies van de Raad van State onmiddellijk mee aan de andere parlementen.

Indien na het advies van de Raad van State een betwisting blijft bestaan over de respectieve bevoegdheid van de parlementen, wordt de betwisting voorgelegd aan de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees.

Het verzoek om een beroep in te leiden wordt megedeeld aan het secretariaat van de Conferentie van de parlementaire assemblees. Het beroep wordt ingeleid zodra één bevoegd parlement dat vraagt.

Chapitre 4. La révision simplifiée du traité

Article 9 – Contrôle de compétence par le Conseil d'Etat

Après réception d'une initiative tendant à une révision simplifiée du traité telle que prévue à l'article 48, point 7 du Traité sur l'Union européenne, chaque parlement compétent peut notifier son opposition à cette initiative.

Au plus tard 3 mois après réception de cette initiative, le parlement communique son opposition motivée au Conseil d'Etat et aux autres parlements.

Article 10 – Concertation interparlementaire

Endéans un délai de 7 jours (une semaine) après réception de l'avis du Conseil d'Etat, le parlement qui notifie son opposition à la révision simplifiée du traité soumet son opposition motivée ainsi que l'avis du Conseil d'Etat à la Conférence des présidents des Assemblées parlementaires, qui se concertent à ce sujet endéans 30 jours.

Article 11 – Notification d'une opposition

Après la concertation prévue à l'article 10, chaque parlement que le Conseil d'Etat estime compétent peut notifier au Conseil européen son opposition à l'initiative prise par ce dernier tendant à une révision simplifiée du traité. L'opposition est communiquée par le secrétariat de la Conférence des présidents des Assemblées parlementaires au Conseil européen.

Hoofdstuk 4. De vereenvoudigde verdragsherziening

Artikel 9 – Bevoegdheidscontrole door de Raad van State

Na ontvangst van een initiatief tot de vereenvoudigde verdragsherziening zoals bedoeld in artikel 48, punt 7 van het Verdrag betreffende Europese Unie kan elk parlement dat bevoegd is bezwaar aantekenen tegen dit initiatief.

Uiterlijk 3 maanden na de ontvangst van het initiatief deelt het parlement zijn gemotiveerd bezwaar mee aan de Raad van State en aan de andere parlementen.

Artikel 10 – Interparlementair overleg

Binnen een termijn van 7 dagen (week) na ontvangst van het advies van de Raad van State legt het parlement dat bezwaar aantekent tegen de vereenvoudigde verdragsherziening zowel zijn gemotiveerd bezwaar als het advies van de Raad van State voor aan de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees, dat hierover binnen 30 dagen overleg pleegt.

Artikel 11 – Aantekenen van een bezwaar

Na het overleg bedoeld in artikel 10 kan elk door de Raad van State bevoegd geacht parlement bezwaar aantekenen bij de Europese Raad tegen zijn initiatief tot de vereenvoudigde verdragsherziening. Het bezwaar wordt door het secretariaat van de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees meegedeeld aan de Europese Raad.

Chapitre 5. Dispositions finales

Article 12 - Entrée en vigueur

Le présent accord de coopération entre en vigueur le jour de l'entrée en vigueur du Traité de Lisbonne.

Article 13 - Disposition transitoire

Dans l'attente de l'entrée en vigueur du Traité de Lisbonne, les parlements prennent déjà les mesures nécessaires afin d'organiser le contrôle du respect du principe de subsidiarité (et l'échange d'informations en la matière).

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Artikel 12 - Inwerkingtreding

Dit samenwerkingsakkoord treedt in werking op de dag waarop het Verdrag van Lissabon in werking treedt.

Artikel 13 - Overgangsbepaling

In afwachting van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, nemen de parlementen nu reeds de nodige maatregelen om de controle op de naleving van het subsidiariteitsbeginsel (en de informatie-uitwisseling hieromtrent) te organiseren.

Etabli en huit exemplaires – Paraphé à XXX, le XXX

Opgesteld in 8 exemplaren – Geparafeerd te XXX op XXX

Armand De Decker
Président du Sénat
Voorzitter van de Senaat

Herman Van Rompuy
Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers
Président de la Chambre des représentants

Jean-François Istasse
Président du Parlement de la Communauté française

Marleen Vanderpoorten
Voorzitter van het Vlaams Parlement

José Happart
Président du Parlement wallon

Louis Siquet
Präsident des Parlaments der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Christos Doukeridis
Président de l'Assemblée de la Commission communautaire française

Eric Tomas
Président du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale
Voorzitter van het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

.....

Président de l'Assemblée réunie de la Commission communautaire
commune

.....

Voorzitter van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie

BIJLAGE**Toelichting stemmentoewijzing**

De parlementen die een gemotiveerd subsidiariteitsadvies formuleren, dienen dit in bij het Secretariaat van de Conferentie van de voorzitters van de parlementaire assemblees.

Het Secretariaat bepaalt vervolgens het stemmenaantal in functie van de oorsprong van de ontvangen subsidiariteitsadviezen.

Onderstaande voorbeelden, illustreren de procedure inzake stemmentoewijzing.

- A. Inzake ontwerpen van Europese wetgevingshandeling die betrekking hebben op de bevoegdheden van de Federale Staat enerzijds, en de bevoegdheden van de Gemeenschappen/of de Gewesten anderzijds, worden twee stemmen uitgebracht wanneer minstens één federale kamer en één gemeenschaps- of gewestparlement een gemotiveerd subsidiariteitsadvies meedelen.

Vb.: Indien de Kamer van volksvertegenwoordigers en het PCF een subsidiariteitsadvies indienen, dan worden twee stemmen uitgebracht.
Indien het PW en het PDG een subsidiariteitsadvies indienen, dan wordt slechts één stem uitgebracht.

- B. Inzake ontwerpen van Europese wetgevingshandeling die uitsluitend betrekking hebben op de bevoegdheden van de Gemeenschappen en/of Gewesten, worden twee stemmen uitgebracht wanneer minstens twee bevoegde parlementen die tot een verschillend taalregime behoren een gemotiveerd subsidiariteitsadvies meedelen.

Bij de stemmentoewijzing wordt hiernavolgende tabel toegepast.

Deze garandeert dat de twee stemmen slechts kunnen worden ingezet door parlementen uit minstens twee verschillende taalregimes.

	Vlaams Parlement	Franstalige parlementen (PCF/PW/ACCF)	Brusselse Parlementen (BP/VEGEGECO)	Parlament Deutsche Gemeinschaft
Vlaams Parlement	1	2	2	2
Franstalige parlementen (PCF/PW/ACCF)	2	1	2	2
Brusselse Parlementen (BP/VEGEGECO)	2	2	1	2
Parlament Deutsche Gemeinschaft	2	2	2	1

De tabel moet als volgt gelezen worden bij wijze van voorbeeld:

- indien het Brussels Parlement en een Franstalig parlement (bvb. PCF) een subsidiariteitsadvies indienen, dan worden twee stemmen uitgebracht;
- indien het Vlaams Parlement een subsidiariteitsadvies indient m.b.t. gemeenschapsaangelegenheden zowel als m.b.t. gewestaangelegenheden, dan wordt slechts één stem uitgebracht;
- indien het PCF en het PW een subsidiariteitsadvies indienen, dan wordt slechts één stem uitgebracht;

- indien de ACCF en het Vlaams Parlement een subsidiariteitsadvies uitbrengen, dan worden twee stemmen uitgebracht;
- indien het PDG en het PCF een subsidiariteitsadvies indienen, dan worden twee stemmen uitgebracht.

Algemeen:

Ook al worden de mogelijkheden tot het uitbrengen van stemmen beperkt tot één stem per taalregime, dan verhindert dit niet dat elk parlement binnen een taalregime een gemotiveerd subsidiariteitsadvies formuleert en meedeelt.